

**Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка**

Лілія Стахів, Олександра Шаран, Сузанна Волошин

**ТЕХНОЛОГІЯ
ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ
ОСОБИСТОСТІ:
МЕТОДИКА СКЛАДАННЯ ДИДАКТИЧНИХ КАЗОК**

Навчально-методичний посібник

**Дрогобич
2020**

Рекомендовано до друку вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 9 від 30.06. 2020 р.)

Рецензенти:

Лужецька Леся Богданівна – старший викладач кафедри філологічних дисциплін та методики їх викладання у початковій школі Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка;

Михайло Богданович Сидор – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри культурології та мистецької освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Відповідальний за випуск:

Чепіль Марія Миронівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Стахів Л., Шаран О., Волошин В.

С 78

ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ : методика складання дидактичних казок : навчально-методичний посібник / Лілія Стахів, Олександра Шаран, Сузанна Волошин. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2020. – 54 с.

У навчально-методичному посібнику висвітлено методику складання дидактичних казок у закладі дошкільної освіти крізь призму впровадження технології формування творчої особистості. Розкрито теоретичні засади педагогічних технологій, які мають місце в освітньому процесі ЗДО. Зокрема, простудійовано педагогічні інновації в Україні та за рубежом, показано роль і місце педагогічної технології формування творчої особистості в освітньому процесі закладів дошкільної освіти. У другому розділі висвітлено практичну частину окресленої проблеми шляхом розкриття методики складання дидактичних казок, які доцільно використовувати вихователям ЗДО з метою забезпечення ефективності освітнього процесу у спектрі модернізації дошкільної освіти.

Посібник рекомендований здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти, а також вихователям закладів дошкільної освіти, учителям початкової школи, працівникам позашкільних установ, батькам, родинам.

Бібліографія – 17 назв.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	
1.1. Педагогічні інновації у закладах дошкільної освіти.....	6
1.2. Роль і місце педагогічної технології формування творчої особистості в освітньому процесі закладів дошкільної освіти....	9
РОЗДІЛ II. МЕТОДИКА СКЛАДАННЯ ДИДАКТИЧНИХ КАЗОК	
Букви «І», «Ї».....	15
Букви «Ве», «Бе».....	17
Буква «еФ».....	19
Букви «еС», «Є».....	21
Букви «еР», «ь».....	23
Букви «Те».....	25
Букви «Ка», «Же».....	27
Букви «У», «Ха».....	29
Букви «О», «Ю».....	32
Букви «А», «Де».....	35
Букви «Зе», «Е».....	37
Букви «Ге», «Ґе».....	39
Букви «И», «иЙ».....	41
Букви «еЛ», «Я».....	43
Букви «еМ».....	45
Букви «Че», «Це».....	47
Букви «Пе», «еН».....	49
Букви «Ша», «Ща».....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	53

ПЕРЕДМОВА

Сьогодні нам належить творити новий освітній заклад – заклад нового покоління дітей XXI століття із новим критичним та креативним мисленням. З метою здійснення особистісно орієнтованої педагогічної діяльності у такому закладі дошкільної чи початкової освіти повинні мати місце особистісно орієнтовані педагогічні технології, які впроваджуються педагогами нової генерації – педагогами XXI століття [3, с. 3].

Розроблена відповідно до Закону України «Про освіту» Концепція «Нова українська школа», націлює на впровадження гуманізації, демократизації та модернізації освітнього процесу. Одним зі шляхів здійснення модернізації освіти є використання різноманітних педагогічних технологій.

Аналіз науково-педагогічної літератури дає підставу стверджувати, що сучасні науковці, зокрема М. Гриньова [7], Н. Наволокова [4], О. Пехота [8], розробили класифікацію педагогічних технологій, а саме: педагогічних технологій на основі активізації та інтенсифікації діяльності вихованців; педагогічних технологій на основі особистісної орієнтації педагогічного процесу; педагогічних технологій на основі ефективності управління та організації освітнього процесу; на основі дидактичного удосконалення та реконструювання змісту освітнього процесу; на основі використання частково-предметних педагогічних технологій.

Тому розвиток сучасної системи дошкільної та початкової освіти вимагає від педагогічної науки і практики вивчення й впровадження нових форм, методів та методичних прийомів навчання і виховання дітей як дошкільного, так і молодшого шкільного віку. З огляду на це вагому роль займає вибір освітньої стратегії, пріоритетів, що породжують педагогіку

партнерства, новий стиль роботи вихователя з дошкільнятами чи учителя з учнями [6; 15; 17]. Скориставшись різноманітними технологіями, ми акцентуємо увагу на розробленій педагогічній технології Р.Альтшуллера – «Технології формування творчої особистості», а саме її методів: – методі синектики, фокальних об'єктів, мозкового штурму та моделювання маленьких чоловічків [6].

З цією метою пропонуємо низку авторських дидактичних казок, які доцільно використовувати як у закладах дошкільньої освіти, так і в початковій школі. Кожна казка складається із двох частин: у першій частині йде розповідь про головних героїв, яким притаманно співчувати, мріяти, творити, досліджувати, виходити зі скрутних ситуацій, а у другій частині – цей герой перетворюється на живу істоту – чи то панночку Марію, чи панну Оксану, Елеонору, чи пані Фросинію тощо. І як кожна жива істота, ці панночки мають свою улюблену страву, улюблений одяг чи заняття-хобі. Вважаємо, що друга частина казки дає дітям змогу активно включатися у запропоновану методику шляхом наведення якомога більше слів зі звуками, що позначаються відповідними буквами. Акцентуємо увагу на тому, що художнє оформлення до цих казок виконав Олександр Хом'як. Вважаємо, що теоретичний та практичний матеріал посібника добре прислужиться учителям початкової школи, вихователям закладу дошкільньої освіти, студентам, які здобувають спеціальність «Дошкільня освіта», «Початкова освіта», батькам, родинам, працівникам позашкільних закладів.

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1.1. Педагогічні інновації у закладах дошкільної освіти

Аналіз науково-педагогічної та психолого-методичної літератури дозволяє уможливити твердження, що теоретичним осмисленням та класифікацією педагогічних інновацій займається нова галузь педагогічного знання – *педагогічна інновація* (лат. innovation – оновлення, зміна), що спонукає педагогів до творчого пошуку.

Інновації у педагогіці тісно пов'язані із низкою загальних суспільних процесів та глобальними проблемами, які мають місце у сучасному суспільстві. Нині вагому роль займає *компетентність інноваційна* як здатність до оновлення, відкритість новому, невідомому [13].

Оскільки на сучасному етапі державотворення суспільству майбутнього потрібні люди з творчою ініціативою, актуальними знаннями, високим адаптаційним потенціалом, гнучкістю і критичністю мислення, низка сучасних освітніх закладів працює за новою *методикою – інноваційною* [3; 14].

Так, наприклад, на Львівщині за напрямом «Індивідуалізація освітнього процесу у системі розвивального навчання» в рамках канадсько-української програми «Обличчям до дитини» функціонують такі школи, як «Школа радості» (м. Львів, вул. Пулюя, 10), «Дивосвіт» (м. Львів, вул. Трильовського, 24), «Малюк» (м. Львів, вул. В.Великого, 41/а), «Любисток» (м. Львів, вул. Гетьмана Мазепи, 15/а), школа «Джерельце» та ін. Вони мають спільні ідеї у розвитку дитячого мислення, фантазії, творчості. Багато освітніх закладів сьогодні працюють за методикою М. Монтесорі, Ш. Амонашвілі, В. Сухомлинського, Н. Лисенко тощо.

Відповідно до розробленої монтесорівської концепції сьогодні у закладах, які працюють за інноваційною методикою, на експериментальному майданчику (на географічному) у кожної дитини є своя рослина, яку вона посадила, за якою доглядає, спостерігає, якою

милується. У щоденниках у вигляді схем, рисунків діти фіксують результати своїх спостережень. У лабораторії при роботі з матеріалом діти здійснюють відкриття. Це допомагає їм через спостереження і самостійну діяльність відчувати себе частиною природи, культури і людського суспільства [4; 7].

Зазначаємо, що монтезорі-матеріали сьогодні відіграють важливу роль в освітньому процесі як ЗДО, так і початкової школи, оскільки розроблена нею концепція спрямована на формування активної особистості, яка вміє вільно спілкуватися, розвиває себе як вільна особистість. Уроки-заняття за М. Монтезорі проводяться як уроки-презентації та уроки-номенклатури. Пріоритетним виступає метод спостереження, який охоплює свободу і самостійність дитини. Важливим принципом на таких заняттях-уроках є девіз: «Допоможи мені зробити самому». Вартим уваги, на наш погляд, є й те, а це вихованці М. Монтезорі зростають справжніми природодослідниками, що є суголосне із Новою українською початковою школою.

Ці ідеї італійського педагога впроваджував педагог-гуманіст ХХ ст. Василь Сухомлинський у своїй «Школі Радості», що на Кіровоградщині (сьогодні – м. Кропивницький). Вони є актуальними у тих закладах, які працюють, втілюючи частково-предметні технології.

Так, наприклад, у багатьох сучасних закладах дошкільної освіти створюються кутки ранкової зустрічі, які беруть початок від технології саморозвитку та самобудівництва М. Монтезорі: під звуки барабана з дзвіночками проводяться фізкультпаузи чи фізхвилинки; за килимками діти привітно зустрічаються, розповідають, що бачили і цікаве почули, йдучи в садок, школу чи повертаючись додому. Є й кутки усамітнення, де діти можуть побути наодинці. Цікаво й те, що діти на килимку ходять зі свічками по колу і моляться за: бабусю, маму, тата, безхмарне небо, сонечко, за спокійну нічку, за гарно прожитий день тощо.

Аналіз науково-педагогічних джерел засвідчує, що сучасні інноваційні технології у науково-педагогічній та психолого-методичній літературі, на шпальтах педагогічної преси чи сайтах Інтернету подаються як «комплекс форм та методів навчання, виховання та управління», які відповідають сучасним вимогам, є

новаторськими та оригінальними. Нетрадиційними формами занять у ЗДО вважаються комбіновані, інтегровані, заняття-проекти, а нестандартними заняттями у школі та закладі дошкільної освіти виступають мандрівки, години ввічливості, уроки милування природою, заняття-пошуки – квести, заняття-казки, заняття-тренінги, уроки-майстерки тощо. Важлива роль відводиться проведенню нетрадиційних свят та інсценізацій, низці оздоровлювальних заходів, зокрема: прогулянкам, сміхотерапії, пальчиковій гімнастиці як оздоровлювальним здоров'язберезувальним технологіям терапевтичного спрямування.

У зв'язку з цим перед педагогами з метою здійснення ефективного освітнього процесу постають питання проблемного характеру: як впроваджувати інноваційні технології? Як сформулювати мету, щоб досягти її за допомогою відповідної педагогічної технології? Як правильно вибрати ту чи ту оптимальну технологію? Як створювати необхідні умови для використання педагогічної технології, її методів як вагомих складників [15; 16].

Сьогодні кожен педагог, якщо хоче бути перспективним і йти в ногу з часом, повинен прагнути працювати по-новому, постійно навчаючись. Він має бути активним у різноманітних заходах, які проводяться з метою модернізації дошкільної та початкової освіти. Зокрема, брати участь у різноманітних майстерках, тренінгах, онлайн-курсах, методичних семінарах, повсякчас удосконалюючись, оскільки бажання постійно вчитися у сучасного педагога має бути в житті пріоритетним.

Аналіз науково-педагогічної та психолого-методичної літератури [13; 14], шпальт педагогічної періодичної преси [5; 10], навчально-методичного забезпечення, навчальних комплектів, сайтів Інтернету для дошкільнят та учнів початкової школи [15; 16; 17] засвідчує також і той факт, що проаналізовано цілу низку інноваційних педагогічних технологій, які сьогодні знайшли яскраве вираження на заняттях, уроках та позаурочній діяльності закладів дошкільної та початкової освіти. Конкретніше зупинимося на окремих з них у наступному підрозділі.

1.2. Роль і місце педагогічної технології формування творчої особистості в освітньому процесі закладів дошкільної освіти

Педагогічна технологія В. Сухомлинського

Суть технології виокреслює педагогіку серця, дитиноцентризму й толерантності. Ця технологія побудована на утвердженні гармонії розуму й серця. Розроблені педагогом-гуманістом ХХ ст. заняття-уроки мислення серед природи сприяють розумовому, мовленнєвому, духовному розвитку дошкільнят та молодших школярів, виховують у них ціннісне ставлення до об'єктів живої та неживої природи. За допомогою запропонованих прийомів цієї технології діти дошкільного та молодшого шкільного віку вчать розуміти й любити її, стають активними її захисниками, справжніми природолюбамі. Розроблені педагогом основні норми моральної вихованості в дітей виступають важливим складником його цілісної педагогічної гуманної системи, яка й сьогодні є особливо актуальною [3; 6].

Педагогічна технологія «Радість розвитку» Т. Піроженко

Суть технології полягає в організації особистісно орієнтованого виховання і навчання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, в центрі якого перебуває дитина як пріоритетний суб'єкт (дитиноцентризм). Ця технологія сприяє реалізації кожною дитиною права на розвиток своїх природних здібностей [17].

Суть технології полягає у правильній організації процесу формування уявлень дошкільнят та учнів початкової школи про природу і людину крізь призму ціннісних орієнтацій. У розробленій науковцем методиці яскраво виражається реалізація потреби кожної дитини в доступному експериментуванні та в природодослідженні [16]. А це суголосне з розробленою урядом Концепцією «Нова українська школа», відповідає принципам екологічного виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку за новою парадигмою.

Технологія художньо-мовленнєвої діяльності Н. Гавриш

Суть технології полягає у запропонованому змісті роботи з розвитку зв'язного мовлення дошкільнят. Уважаємо, що ця технологія є ефективною, оскільки допомагає дітям ознайомлюватися із основними правилами мовленнєвого етикету, дотримуватися комунікативних еталонів відповідно до конкретної ситуації [15].

Технологія розробленої системи освіти «Довкілля» В. Ільченко

Суть технології полягає у формуванні цілісної свідомості людини, яка здатна брати відповідальність за своє майбутнє та майбутнє рідної землі. Зміст цієї технології спрямований на виховання ціннісного ставлення дитини до себе, до інших людей, до об'єктів живої та неживої природи. Ця технологія ґрунтується на почутті любові до навколишньої дійсності, допомагає жити за законами совісті, у гармонії з Природою – намаганні почути звуки кожної живої істоти, зрозуміти її, бережливо ставитися до представників Флори та Фауни [16].

Технологія методики використання схем-моделей для навчання дітей описовим розповідям Т.Ткаченко

За цією методикою для роботи у закладах дошкільної освіти та початкової школи використовується аркуш картону, поділений на квадратики (за кількістю характерних ознак предмета або об'єктів, пір року, про які потрібно розповісти). Дітей навчають знаходити головні, суттєві ознаки предмета, відрізнити їх від другорядних, менш суттєвих. Навчаючи старших дошкільників складанню описових розповідей, використовують схеми-моделі. Діти вибудовують розповідь з дотриманням послідовності та параметрів, закладених у схемах, акцентуючи увагу на кольорі, формі, величині, дії. Використання таких схем при складанні описових розповідей є ефективним [16].

Педагогічна технологія «Пальчиковий ігротренінг»

Суть методики: тісний зв'язок розвитку м'язів руки дитини з розвитком її мовлення та мислення [1; 2].

Педагогічна технологія «Юний еколог» С.Ніколаєвої

З метою формування екологічної свідомості кожної дитини суть авторської програми реалізується через сучасні методи і прийоми екологічного виховання дошкільнят та молодших школярів: екологічні проєкти, стежини, ігри, експериментально-пошукова діяльність, вправи-емпатії, хвилинки милування природою, розв'язання проблемних ситуацій, морально-екологічних задач тощо [6; 16].

Педагогічна технологія «Дитина і довкілля» Л. Калуської

Суть авторської програми полягає в оволодінні дитиною необхідними знаннями, вміннями та навичками із основ безпеки життєдіяльності [12].

Педагогічна технологія «Логіка світу» І. Стеценко

Суть авторської програми: починаючи зі дошкільного віку, через такі прийоми, як порівняння, узагальнення, класифікацію предметів, розвивати мислительну та мовленнєву діяльність дітей [15].

Педагогічна технологія «Кольорові числа» Х. Кьюізенер

Суть технології: через розвиток уявлення, елементів образного та логічного мислення, сенсорних відчуттів (кольору, форми, величини) прискорюється процес опанування дошкільнятами чисел, операцій над ними, математичних понять тощо. Ця технологія ефективна і у роботі з першокласниками [17].

Педагогічна технологія розвивального навчання Д. Ельконіна

З метою ефективного засвоєння матеріалу суть технології така: знання є міцнішими, якщо вони надаються дітям відразу великим блоком у всій системі внутрішніх і зовнішніх зв'язків шляхом узагальнення логічних зв'язків у матеріалі, виділенні головного і суттєвого, встановленні міжпредметних зв'язків тощо [6; 16].

Гуманно-особистісна технологія Ш. Амонашвілі

Суть технології: педагогічний процес моделюється, враховуючи психологічні особливості дітей. Впроваджуючи цю технологію, вихователь ЗДО чи учитель початкової школи створює доброзичливу атмосферу спілкування, удосконалює стиль взаємин між дітьми – так звані «м'які навички». Це допомагає дітям краще навчатися, розвиватися, пізнавати себе, плекати почуття власної гідності [7; 13].

Крізь призму описаних технологій, які впроваджуються у закладах дошкільної освіти та початковій школі, ми розкриваємо роль і місце **технології формування творчої особистості**, розробленої **Г.Альтшуллером**. У науковій психолого-педагогічній та методичній літературі ми часто натрапляємо на визначення **«теорія розв'язання винахідницьких завдань (ТРВЗ)»** [3; 6; 13].

Суть цієї технології полягає у тому, що система розвивального навчання спрямована на розвиток творчих здібностей особистості, а саме: інтелектуального потенціалу, індивідуальних задатків. Використовуються альтернативні шляхи пошуку відповідей. Основне завдання – навчати дитину розв'язувати проблеми різного рівня складності з використанням винахідницьких завдань.

Основна ідея технології полягає у тому, щоб переводити завдання з нижчого рівня складності на вищий. У роботі з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку використовують колективні ігри, ігри-заняття, під час яких вони вчаться спостерігати за докiллям, виявляти суперечливі властивості предметів, явищ, шукати відповіді на поставлені питання [6; 7; 17].

Ми акцентуємо увагу на педагогічній технології формування творчої особистості, яка широко сприяє розвитку дитячої фантазії, формує критичне та креативне мислення. Зокрема, зосереджуємо увагу на умінні дітей фантазувати у контексті складання ними дидактичних казок і придумуванні різноманітних творчих завдань. Вважаємо, що саме завдяки складанні казок діти допомагають словам оживати у звуках, фарбах, дотиках, вони вбирають побачене всіма органами чуття, їх охоплює невимовне

почуття краси – естетика. Використовуючи теорію розв’язання винахідницьких завдань, діти мають змогу виокремлювати незвичайне в довкіллі, відобразити побачене, розвивати свою фантазію, адже, включаючись у різноманітні види творчих завдань, вони зростають маленькими фантазерами, які вірять у добру і вічну казку [6].

Зауважуємо, що широкі можливості для розвитку уявлення дітей дошкільного та молодшого шкільного віку з’являються у процесі розгляду ілюстрацій і малюнків до текстів, репродукцій картин, кадрів відеофільму. Використовуються такі види **завдань**: складання оповідання за картиною; вибірковий перегляд 3–4 кадрів відеофільму, за якими відтворюється увесь сюжет; словесний опис подій, які могли б продовжити зображене на картині чи моніторі комп’ютера.

Щоб досягти на заняттях високої ефективності для розвитку творчої уяви дітей, варто запропонувати їм такі **завдання**: описати на основі спостережень у природі; скласти казки, вірші, скоромовки; відтворити рухи тварин; зобразити рослин (пантоміма) тощо.

Ми пропонуємо використовували **методику складання казки**. Спочатку доцільно переконати дітей у тому, що казку можна не лише читати й розповідати, а й складати самому, враховуючи те, що в казках усі герої є живими істотами: і горобчик, стрибаючи з гілочки на гілочку, і листочок, що падає з дерева, і дерева, що ростуть навколо, і ласкаве сонечко, і гойдалка, і м’ячик, олівець, гумка тощо. Далі можна допомагати учням підібрати тему, а вони вибирають зміст казки. Можна також проводити спостережувальну роботу, наприклад, за способом життя маленького сонечка, його будовою, забарвленням, пересуванням; пропонувати висловлювати свою думку щодо того, наскільки потрібна тварина (рослина) в еколанцюжку тощо [6].

Уважаємо, що казка народжується дітьми шляхом копіткої співпраці педагога з вихованцями: підбираються певні ознаки предметів, виражені у слові, зіставляються їхні властивості,

складаються речення; знову проводяться додаткові спостереження й удосконалюється зміст казки із використанням нових властивостей і підбором характерніших для них слів. Після введення до змісту казки нових, характерних для предмета слів, він набуває завершення.

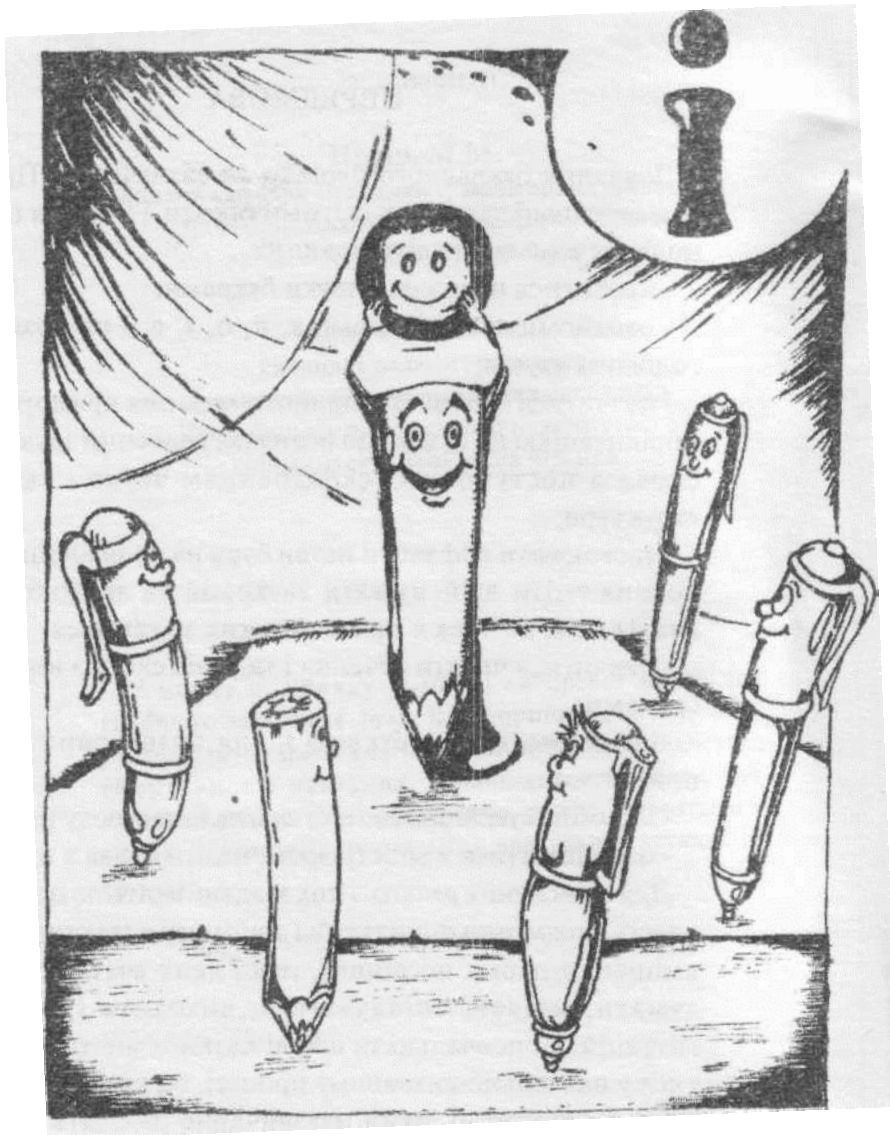
Отже, казка, поряд з іншими видами творчої діяльності (складання ребусів, загадок, приказок, чайнвордів, віршиків тощо), відіграє велику роль у формуванні творчої особистості дитини. Вона розвиває мислення, вчить думати, спостерігати, бачити, збагачує словниковий і фразеологічний запас. У процесі складання казок діти виростають творчими особистостями, стають добрішими, чуйнішими [6].

Підсумовуючи, стверджуємо, що впровадження педагогічних технологій у закладах дошкільної та початкової освіти є на сьогоднішній день важливим шляхом здійснення особистісно орієнтованого навчання і виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

Ми пропонуємо низку дидактичних казок, які складаються із двох частин: у першій частині йде розповідь про головного героя, якому притаманно співчувати, мріяти, творити, досліджувати, виходити зі скрутних ситуацій у другій частині цей герой перетворюється на живу істоту – панянок Марію, Оксану, Елеонору, Фросинію тощо. І як кожна жива істота, у цих панночок є своя улюблена страва, улюблений одяг чи заняття-хобі на вивчення тої чи тої букви. Друга частина казки дозволяє учням активно включатися у запропоновану методику шляхом наведення якомога більше слів на позначення певної літери.

РОЗДІЛ II. МЕТОДИКА СКЛАДАННЯ ДИДАКТИЧНИХ КАЗОК

Букви «І», «Ї»

Серед фломастерів та кольорових олівців жив собі неспокійним життям Простий Олівець. Усі його турбували, адже він виконував найголовнішу роботу. Тому вважали, що він найголовніший. Це зробило його гордим. Він думав, що із усіма завданнями справиться сам.

Та одного разу йому не вдался портрет своєї господині: ніс кривий, очі надто великі. Усі почали сміятися, а Олівець аж заплакав. Лише Гумка, яка тихенько лежала у пеналі, не насміхалася з нього. Вона підійшла, витерла йому сльози і лагідно сказала:

Олівці продовжували сміятися, а Гумка тим часом легко затанцювала на біленькому папері. Фломастери та Олівці по одному переставали сміятись. Згодом настала тиша. Всі спостерігали, що буде далі. А Гумка, витерши Олівцеві сльози, дала йому знак продовжувати роботу.

Закінчивши малюнок, Олівець взяв Гумку і високо підняв її над головою. Так утворилася буква «І». Всі заплескали в долоні і почали танцювати. Посередині зали вільно і гарно у вальсі кружляв Олівець зі своєю вже тепер нерозлучною подругою – Гумкою.

З того часу – де Олівець, там і Гумка. Роблячи помилки, Олівець не сумує, адже добре знає, що Гумка завжди прийде на допомогу. А подруга любить промовляти: «Порятую Олівця, буду терти без кінця». Ось така історія.

Буква «І» – пані Ірина часто сполучає слова, любить говорити істину, правду. А смакувати любить чорною і червоною ікрою.

Інколи на допомогу Олівцеві приходить ще одна Гумка. Тоді Олівець весело танцює з ними двома, утворюючи букву «ІІ».

Букви «В», «Б»

Жив собі, поживав, гарну пісеньку співав Метелик-Веселик. Часто любив він сідати на квіточку і... завмирати. Крильця у нього були яскраві, блискучі, сяяли на сонці, мов діаманти. Інколи здавалося, що це оживає квітка і ось-ось злетить у небо. Це так Метелик-Веселик любить гратися.

Та одного разу Метелик сів на квітку, яку раніше ніколи не бачив. Це була квітка папороті, яка розкриває своє лоно опівночі. Метелик миттю сів, стулив свої прекрасні крильця і... завмер від такої краси. Але все це була лише одна мить: знову настала темрява, і квітка погасла.

Ви спитаєте, де подівся Метелик? Наш герой просто перетворився на гарну і пишну букву «Ве», бо крильця свої він так і не встиг розправити.

Тепер буква «Ве» – весела, врівноважена. Любить, коли пишуть її в іменах дітей: Віра, Варвара, Вероніка, Василина, Вікторія... Ця пишна панночка дуже любить, коли говорять їй компліменти: «Ой! Яка ж ти вродлива!». Вона щиро усміхається і ввічливо дякує. Її улюблений колір – вишневий, адже дуже схожа на дві вишеньки. Характер у неї вольовий. Гарна вона господиня. Улюблена її страва – вареники і вермішель.

Дуже вразлива вона, тому перед сном приймає теплу ванну. А ще вона кожного ранку займається аеробікою, витягуючи руки і рівненько піднімає їх над головою. Тоді вона перетворюється на букву «Бе».

Буква «Бе» – пані Богданна балує себе бубликами. Вона струнка, мов балерина, на її одязі багато бусинок з бісеру. У неї красиві брови. Любить одягати бальні плаття. Улюблена страва – український борщ.

Буква «еФ»

У царстві Математики жили два хлопчики-близнюки. У них круглі животики, тому їх називали «Круги». Мали вони добрий характер: завжди були веселі і життєрадісні.

А в іншому будиночку жив хлопчик Прямокутник. У нього були чотири кути – носики. Був він якийсь кумедний: з ніким не хотів дружити, дражнив усіх і зовсім не розумів жартів. Два близнюки-чоловічки часто запрошували його в гості, та той ніколи не приходив, ігнорував їхніми запрошеннями.

Одного разу захворів Прямокутник, лежав у ліжку і сумував, бо важко бути без друзів, а ще коли хворий.

Тим часом на вулиці галасували хлопчики-близнюки. Вони побачили, що ніде немає сусіда. Зовсім не тримаючи зла, вирішили вони його відвідати. Боячись, що сусід їх прожене, вони несміливо ввійшли до кімнати, та, на диво, очі у хлопчика засяяли великою вдячністю. Подав він дві руки своїм приятелям і всі троє вирішили ніколи не розлучатись. Тоді то зрозумів Прямокутник, що без друзів, ой як важко. Хлопчики-близнюки як могли, так розвеселяли хворого: і книжечку прочитали, і загадки загадали, і тихенько пісеньку заспівали.

З того часу утворилася буква «еФ». А сусіди називають її пані Фрося, Фросинія. Вона теж займає відповідне місце в алфавітному ряду. Любить малювати фломастерами, та одна біда – кольорів не розрізняє: на всі каже: «фіолетовий». У неї тоненький стан, кажуть, французька фігура. Любить французьку кухню. Найулюбленіша страва – суп з фрикадельками.

Букви «с», «с»

Жив-був на світі Бублик. Незвичайний то був Бублик: огрядний, товстенький, на тілі в нього було безліч подарунків від родичів і близьких. Їх було уже стільки, що пересуватися Бублику було дуже важко. Тому він любив сидіти на одному місці і важко сопіти.

Та одного разу йому в голову прийшла цікава думка: роздати подарунки іншим. Тільки роздавав він тихенько, щоб ніхто не знав. І стало йому легше рухатись. Робив добру справу кожного дня. Став він Бубликом-опікуном. Та найголовніше те, що разом із

подарунками він віддавав частинку своєї душі, адже робив добру справу від щирого серця.

І сталося диво. Глянувши одного разу в дзеркало, він побачив себе. О! Це був не той огрядний бублик. Це було півбублика. Очі голубі, аж сині. А личко таке симпатичне. Фігура, як у спортсмена, а характер – сильний, сміливий.

Тепер це вже не півбублик, а буква «еС»: старенький дідусь із сивою бородою, тільки очі залишилися сині-сині, як волошки. Старий та щасливий, бо життя прожив славно, адже скільки добрих справ зробив. А це так важливо опікуватися іншими, спішити творити добро.

Зараз у нього сім маленьких синочків – гномиків, які приходять до нього в гості і розповідають улюблену казку «Про семеро козенят», адже з цифрою «7» він також дружить.

Іноколи дідусь одягає краватку, бо він справжній джентльмен. Тоді утворюється буква «Є». Усе вміє буква Є, адже відвідує курси «Єшко».

Букви «р», «ь»

Жив на світі маленький Килвар. Тіло у нього було довге-предовге. Характер у нього добрий, та одна біда: був страшенний боягуз.

Якось на галявині зустрів він Їжака. Той чемно привітався: «Доброго ранку, Килваре. Куди так поспішаєш, друже?». Хотів подати йому руку, та якось ненароком Їжак вколов його в бік. Ой, що тут трапилось?! Зчинив галас Килвар, а хвостик його почав скручуватись, скручуватись, і Килвар став дуже маленьким.

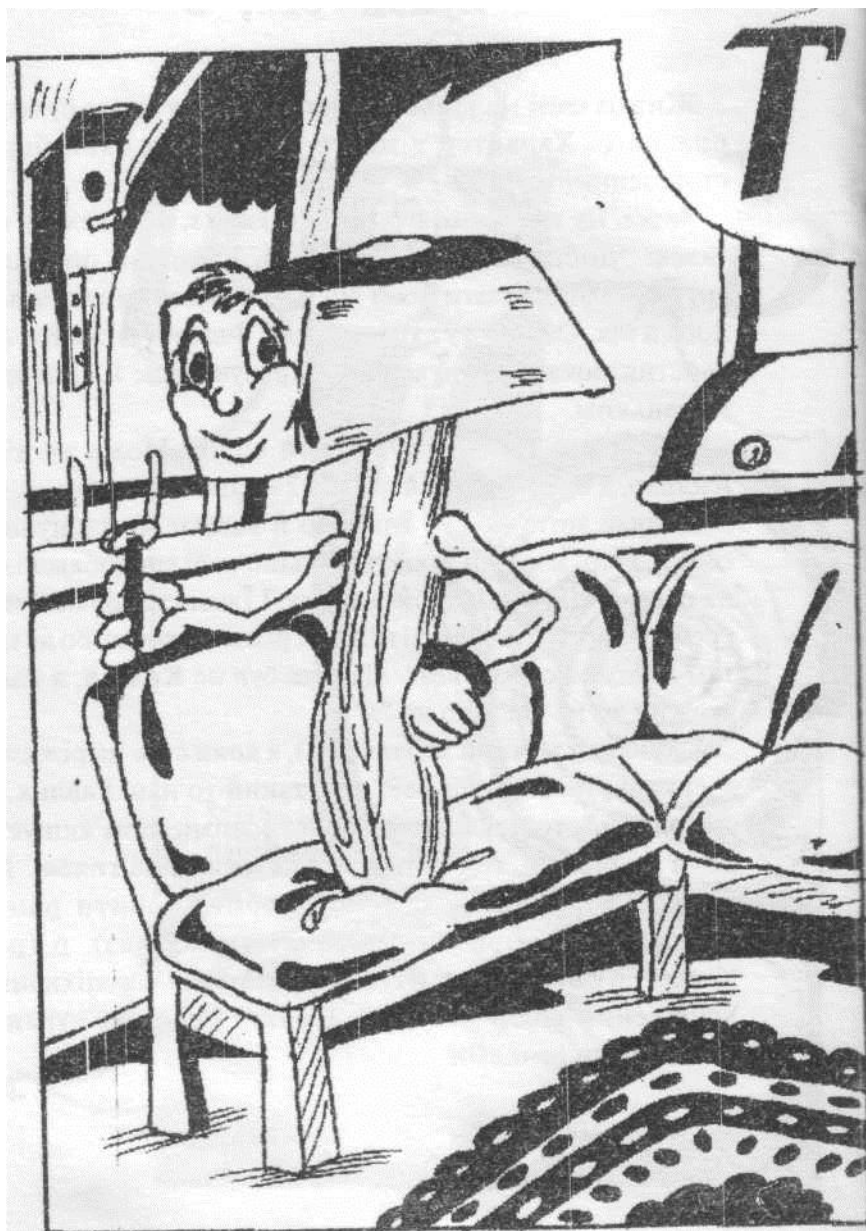
– Що то за горб у тебе такий виріс? Може ти вже не Килвар, а одnogорбий верблюду? – спитав Їжак.

Килвар знітився, не знав що й казати. Та, глянувши на себе в дзеркало, він навіть більше собі сподобався. Адже на тілі у нього була хатка. І Їжака тепер боятися не треба, бо зразу і голівку, і ніжку, і ріжки заховає, бо де повзе, там хатку за собою везе. Це вже був не Килвар, а Равлик, схожий то то на «eP», то на «ь».

У Равлика м'який характер(ь), а коли стає на ріжки, то у дзеркалі утворюється «eP». Ось такий-то наш Равлик.

Коли «ь», то дружить з приголосними, пом'якшує їх, а коли на ріжках, то гордий, може стояти на голові. Що й казати: дуже він рухливий, любить робити ранкову гімнастику, щоразу промовляючи: «P(раз), p (раз)». Характер у нього задерикуватий, але радіє за успіхи інших. Улюблений колір – рожевий. Смакує рибними стравами, запеченими рачками.

Буква «Те»

«Тук-тук!» – весело стукотів Чарівний Молоточок, і цвяшки швиденько один за одним залазили в кухонний куточок, який незабаром мав прикрасити маленьку, проте світлу кімнату господаря.

«Ток-ток, тук-тук», – виспігував Молоток і дрібно стукотів своєю голівкою. Він був чарівний, адже працювати вмів сам.

О! Скільки цікавих і потрібних речей виготовив він за своє життя: і годівничку для пташок узимку змайстрував, і парканці на квітничок полагодив, і кілочками мурашник обгородив. А робив це з любов'ю, тому все так гарно у нього виходило.

Та пройшли роки, постарівся наш чарівний інструмент, сил уже немає. І вирішив він перетворитися на букву «Те». Зайняв місце, де показав йому батько Алфавіт.

Буква «Те» – справжня панночка: талія тоненька, сама тендітна. Вона талановита, вмiє гарно танцювати, підспівуючи: «Тра-та-та, тра-та-та», – дружно виконуємо танець «Лавата», і співаємо своїм тонесеньким сопрановим голосочком.

Любить буква «Те» ласувати тістечками, тортами, проте дотримується дієти. Для освіжування подиху користується жуйкою «Тік-Так».

Букви «Ка», «Же»

В одній сім'ї жив собі маленький хлопчик, який любив вставати дуже раненько і робити ранкову гімнастику. Він спостерігав, як велика розжарена куля піднімається за обрію і вже ніхто не міг йому дорікнути, що він проспав ранок. Улюблена вправа у нього була така: на «раз» – він ставив ліву ногу на ширину плечей, а на «два» – ліву руку піднімав угору. Він повторював її кілька разів. Так зустрічав він кожен ранок. Сонечко лагідно йому посміхалось, цілувало і пестило його своїми тонькими устами-промінчиками, промовляючи: «Хто рано встає, тому Бог дає». Дядькові Ранкові так сподобався той хлопчик, що він вирішив перетворити його на букву (а яку, ви,

напевне, уже здогадалися), бо кожен з вас зараз виконає цю простеньку вправу, як хлопчик.

Отже, стали рівненько, спинку випрямили. На раз – руку ліву вгору, на два – ліву ногу на ширину плечей.

Так, це буква «Ка» – красуня Катря. Подруги кажуть, що вона така красна, як сонце. Катря – дівчина сучасна: хлопці кажуть «класна». Вона любить ходити в кінотеатр, переглядати кліпи, а ще їй дуже подобається кава з молоком.

Є у неї сестра-близнючка. Коли ходять разом, то утворюють букву «Же». Пані Жанна любить носити пишні плаття. Характер у неї жалісливий, жажурений, але не жорстокий. Смакує жирними стравами.

Букви «У», «Ха»

Івась ріс добрим і розумним хлопчиком. Одна лише вада була у нього: не любив класти речі на місце. Де мав, там і поклав, де взяв, там і кинув.

Івась любив майструвати, то й інструменти татові часто в пригоді йому ставали. Та не сподобалось татовим інструментам, що не кладе хлопчик їх на місце, а інколи закине так, що потім і знайти не може. Вирішили вони провчити Івася.

Зійшлися на раду. От Молоток (а був він серед них найстарший) сказав:

– Давайте будемо ховатись від нього (Івася).

– Як це так? – пропищала Пила. – Я велика, не зможу, мене всюди видно буде.

– А я боюся, що мене у смітник викинуть, не побачать мене, – боязко сказала Гумка.

– Не бійтесь, – заспокоїв їх Молоток, – якщо з кимось станеться прикра пригода, будемо один одному допомагати.

– Згода! – в один голос відповіли Інструменти і тихенько ввійшли у ящик, чекаючи, що буде далі.

Та чекати довго не довелось. Ось у голову Івасика прийшла цікава ідея: полагодити стілець, який поламала його молодша сестричка. От і думає: «Тут без молотка не обійтись». Та, заглянувши в ящик, молотка не побачив. «Нічого, – думає він, – і обценьками можна прибити. Але і обценьків там не було.

– Що за диво? Я їх тільки що бачив? Як таке могло трапитися? А цвяшки куди подівалися, їх же тут сила-силенна була!

А Інструменти, як ви здогадалися, всі по закутках поховалися. Лише один Цвяшок з поламанною хворою ніжкою тихенько забився у кутик ящика і жалібно схлипував. Адже це Обценьки, ховаючись від хлопчика, зачепили за його хвору ніжку. Цвяшок просив допомоги, та Обценьки так поспішали, що і чути не хотіли, забувши про обіцянку.

– Що з тебе візьмеш? – глянув Івась на кривенького Цвяха і викинув його у смітник.

Образам Цвяшка не було меж: ніжка боліла, обценьки образили, а тут ще й Івась...

А тим часом інший Цвяшок уже поспішав на допомогу кривенькому. Він тихенько подав йому руку і почав витягати із смітника.

– Ух, – сказав він, – втомився я, тягнути тебе. Та так і прилип до нього, адже голівка його була намагнічена.

А цвяшки уже радісно плескали в долоні, адже утворилася гарна буква «У», яка танцювала свій улюблений танець-гопак. А тут ще один Цвяшок причепився знизу. І диво – утворилася ще одна буква – буква «Ха».

А як тепер почав поводитися Івась, ви, напевно, здогадалися? Придумайте самі, як Молоток провчив Обценьки.

«Ха» – гарна господиня, хазяйновита, все у неї до ладу. Характером хороша, але часто хворіє. На допомогу часто їй приходить подруга – буква «У», яка приносить рецепти народної медицини. «Ха» любить носити довгий халат і різнобарвну хустку, пригощає усіх холодцем і пасхальною стравою: хріном з яйцями.

Буква «У» – справжня україночка з пишними устами. Всюди користується успіхом, адже завжди усміхнена.

Букви «О», «Ю»

Діти, а чи знаєте ви, що буде, коли до нуля додати нуль. А ось і не завжди так.

Послухайте, будь ласка, таку казку:

«Жили собі Балакуни-Веселуни. Нічого не робили, хіба що переливали з пустого в порожнє. Тому одного з них назвали «Пустий», а другого «Порожній». А були вони нерозлучними друзями, завжди за руки трималися. Де Пустий, там і Порожній, і навпаки.

Кругленькі, симпатичні, завжди ситі, вони ніколи нічим не цікавилися: книжок не читали, граматику не вчили; писати не вміли. Зате були фантазерами.

Каже Пустий Порожньому:

– Що б нам таке придумати, щоб усіх здивувати? Давай піднімемось у повітря, як повітряні кульки.

– Ні, давай краще, – каже Порожній, – візьмемо рятувальні круги і попливемо на другий берег Дніпра, якого не видно звідси.

– А для чого нам рятувальні круги, коли ми і так кругленькі, легенькі, як пушиночки. Не бійсь, не потонемо.

– А давайте краще в ліс підемо, – зацвірінчав Горобчик.

– Мені подобається тут. З вами весело, хоча всі історії, які ви розказуєте, справжні нісенітниці. Недарма вас називають нулями.

Друзі зацікавилисьь.

– А що у лісі будемо робити? – в один голос спитали вони.

– А ми вогнище розкладемо, картоплі напечемо. А ще... а ще з джерельця водички поп'ємо. Я знаю, де воно. Тільки сірники із собою візьміть.

– За годину друзі були у лісі: вогнище горить, картопля пахне, водичка джерельна дзюрчить. Друзі пісні співають, через вогонь перестрибують. Весело ж! Та додому пора.

Відійшли недалеко, коли чують запах диму. Озиралися, Ой! Лишенько! Та це ліс горить! Що робити?!

Горобчик кричить: «Мерщій у село! А я в пожежну частину подзвоню. Тільки який номер?». Діти, а ви, не підкажете?

Тут Веселуни, до смерті налякавшись, біжать чимдуж у село. Горобчик глянув на них і згадав номер пожежної.

Тільки, з якого боку читати? 0-1 чи 1-0? Ну, звичайно: 01.

Незабаром вогонь був погашений, а ліс врятований. Так, це був великий урок для них усіх. А що з ними, питаєте? А Веселуни так і стояли, взявшись за руки. 0+1. Інколи так сміються, що здається, зливаються в одну букву «Ю».

Так, Юля – (буква «Ю») – вельми шановна пані, стоїть перед останньою буквою «Я» в алфавіті, тобто є 32-ою. У юрбі виділяється

своєю вродою, любить носити ювелірні вироби. Часто любується собою в дзеркалі і тоді бачить ще одну букву «О».

Це пані Оксана, її ще називають Ксенія. Вона любить ображатися, та образи довго не тримає. Але вона опікується сиротами, людьми похилого віку, допомагає їм добрим словом, гарною усмішкою. Любить оладки, а ще салат «Олів'є». Улюблений колір – оранжевий.

Букви «А», «Де»

Жили собі на світі два сусіди-хлопчики: Андрій і Дмитрик. Андрій – рухливий, високий, стрункий, справжній спортсмен, а Дмитрик – лінивий, ніколи не стежив за своєю фігурою, лише думав, щоб вдосталь наїстися.

Якось у селі проводилися змагання з бігу. Запросили всіх охочих взяти участь. Ось і наші Хлопчики-Молодчики не забарились. Андрій ішов на змагання з великим бажанням, а Дмитрові просто соромно було не піти.

Ось і змагання почалися. Біжать хлопці, випереджуючи один одного, а нашому Дмитрику так важко пересуватися: сопе, а ноги зовсім його не слухаються! Присів він і гірко заплакав. Так утворилася буква «Де».

А Андрійко вже стоїть у числі перших з гордо піднятою головою, утворивши букву (А).

Ось така історія.

І ви, діти, пам'ятайте:

– Хочеш бути здоровим – бігай, виконуй ранкову зарядку, правильно харчуйся і пам'ятай: їжа повинна бути калорійною і різноманітною, багатою на вітаміни. Діти, а на кого ви хочете бути схожі: на Андрійка чи на Дмитрика?

Робимо фізкультхвилинку. Покажіть на килимку, як сидів Дмитрик, а як стояв Андрійко.

Буква «А» – справжня артистка, любить аеробіку, аромати парфумів, носить атласні плаття.

Буква «Де» – делікатна, любить отримувати подарунки. Тому звуть її пані Дарія, а ніжно Дариночка. У неї вишуканий смак, вона добре готує каву по-дрогобицьки.

Букви «Зе», «Е»

Росла собі на галявині Квітка-Семиквітка. Так-так, це та сама квітка, у якої було сім пелюсточків. Та лише казка буде трішечки інша, ніж про дівчинку, яка загадувала сім бажань.

Наша квіточка – добра душа, всім допомагала, дарувала радість і від цього ставала ще красивішою. А роздавала вона пелюстки. То мурашці накриє свою мокру від дощу голівку, то грибочкові прикрасить шапочку, то жучкові простягне, щоб той міг переплисти через струмочок. І залишилося в неї чотири пелюстки.

Одного разу виросла біля неї ще одна квітка, красива, як кусочок перлини, діаманта.

– Як тебе звати? – лагідно спитала наша героїня.

– Тюльпан. Жовтий Тюльпан.

– Дуже приємно. А чому ти весь жовтий?

– Сонечко довго пестило мою голівку, коли я був ще у землі, а зараз подарувало мені жовту стрічку. Тому я жовтий. А як звати тебе?

– Не знаю. Колись мене звали Квітка-Семицвітка, бо було у мене сім кольорових пелюстків. А зараз лише чотири залишилося, і вона ніяково опустила свою тендітну голівку на зелені ручки та розповіла свою історію.

– А давай ми тебе назвемо по-іншому, – повеселішав Тюльпан. Вона йому так сподобалась, та сказати їй про це він соромився.

– Ну що, придумав? – згодом запитала вона – Придумав?

– Знаєш, ти схожа на метелика ... кольорового. А ще ти нагадуєш мені букви, тільки які? – і він лагідно доторкнувся своєю рукою до її бліденького личка. Квітка опустила свої карі оченята і прикрила їх своїми довгими віями. Пелюсточки роздвоїлись і утворилися дві прекрасні букви: «Е», «Зе». Ви, напевне, здогадались, що Тюльпан закохався у нашу квіточку.

– Буква «Зе» – пані Зеня любить носити плаття зеленого кольору, бо дуже вже їй пасує. А ще гостинно приймає гостей, на десерт подає торт із зефіром. Любить носити замшеві чоботи.

– А ось «Е» – пані Елеонора – еlegantна, носить модний одяг, багато сережок і перстнів, часто зазирає у дзеркало, милуючись своєю красою. Дуже енергійна.

– Дітки, придумайте вдома цікаву історію про ці букви.

Букви «Ге», «Гє»

«Дзень-дзень-добрий день!» – чемно привітався лісовий дзвіночок і низенько вклонився до землі.

«Дін-дон», – відповіли йому інші дзвіночки, і подали свої тендітні рученята один одному.

«День-дзень – який славний день!?» – усміхнулися білощокі Ромашки, червоні Маки і синьоокі Волошки.

Лісовий дзвіночок серед них наймолодший. Він появився на світ лише цієї ночі та вже встиг роздивитися і на милуватися красою батька-луга і матері-землі, які подарували йому життя. Сонечко

усміхнулося йому, хмаринка передала з неба палкий привіт, а всі квіти довкола подарували йому найкращі слова любові. А вітер? Вітер гойдав його голівку і пошепки співав колискову. Так, ту саму колискову, яку кожному з нас в дитинстві співала матуся.

Як же приємно на душі було дзвіночку, яке тепло огортало його серце, відчуваючи таку любов! Дзвіночок розкрив свої ніжні уста, і почувся тихенький тоненький голосочок. Одна за одною линули прекрасні мелодії пісень.

Та одного ранку пройшов теплий дощик, і на небі появилася різнобарвна веселка. Дзвіночку аж дух перехопило від такої краси. Він ще такого не бачив. Дзвіночок підняв свою голівку, щоб ще більше роздивитися красуню-райдугу. Та раптом щось заболіли його груди, немов хтось гострий ніж захвав у саме серце. Голівка похилилась, а з оченят одна за одною покотилися гіркі сльози.

Так чиясь недобра рука вирішила вкоротити життя квітки.

Не буде більше вітер гойдати її рученята, не буде співати йому колискових, не відчуватиме на собі тепло золотих променів сонця, не...

І перетворилася наша квітка на букву «Ге». Інколи дзвіночок все ж таки намагається піднести свою голівку до сонця, то тоді нагадує він букву «Ге».

Буква «Ге» – пані Галина – гарна, гомінка. Любить гуляти на свіжому повітрі, гойдатися на гойдалці, а ще любить приймати гостей, тому кажуть, що вона гостинна. Одягає плаття голубого кольору. Улюблена страва – голубці; гарбузова каша.

Буква «Ге» – пані Геня. Вона носить плаття з гудзиками, любить відпочивати на ганку. Взимку ковзатися на гринджолятах.

Букви «и», «ий»

Іванко – хлопчик злий і невихований. Всіх ображає і б'є. Нічого святого у нього немає. Тільки те й знає, що зло робити, навіть слова погані у нього на язичку сидять, що так часто з рота й вилітають.

А ось Лесик – сусідський хлопчик, зовсім по-іншому дивиться на світ: батьків своїх шанує, бо це найдорожчі люди на землі. Він завжди говорить правду, не гнівається, а кожної неділі ходить до церкви на Святу Літургію. Одним словом, живе за Десятьма Заповідями Божими.

Побачив Лесик недоліки Іванка і вирішив він на правильний шлях його направити, дружбу запропонував. Та хіба можна з такими, як Іван, довго дружити? Але Лесик терпів усі витівки хлопця. На зло відповідав добром, як вчив Ісус Христос, першим руку простягав. Так утворилася буква «и».

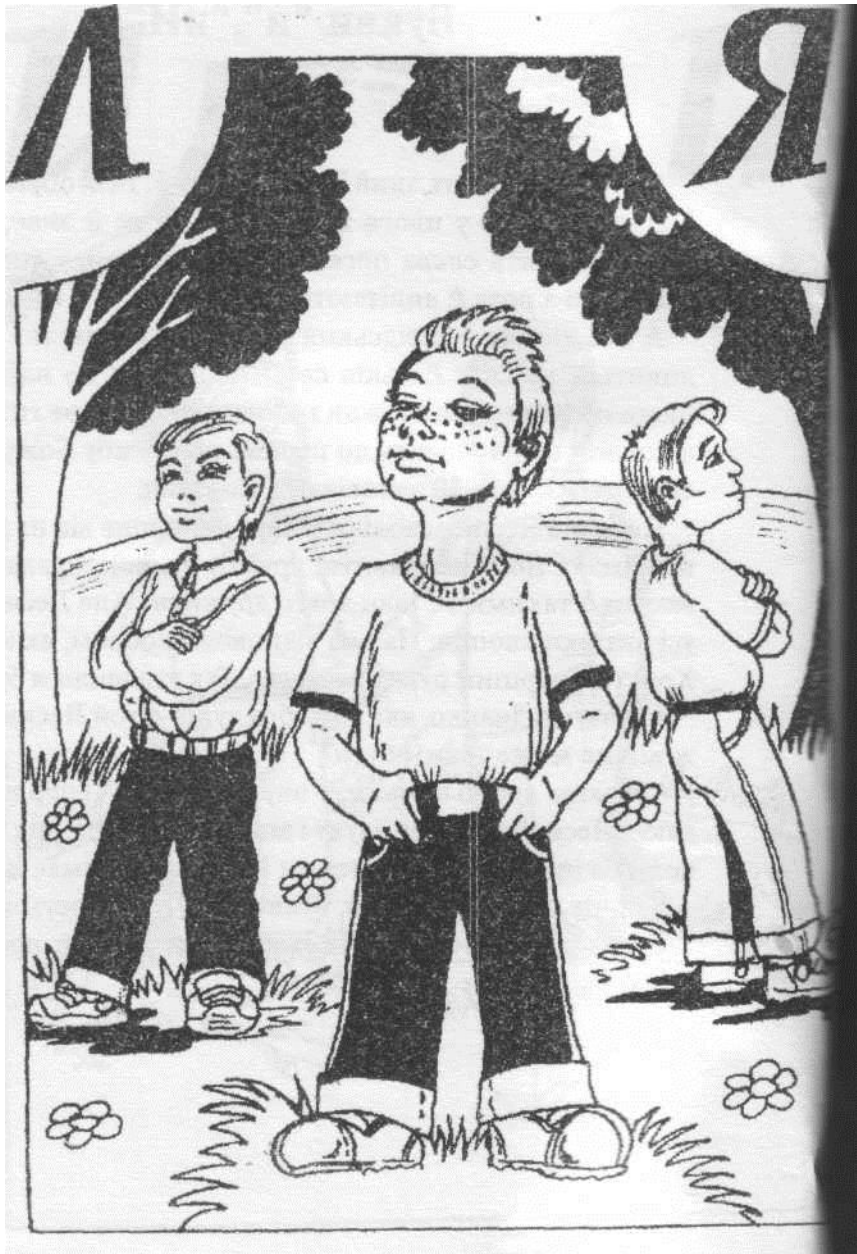
І зрозумів Іванко, яка то добра душа – той Лесик. А чому ж він не може таким бути?

– Краще добро чинити, – вирішив Іван. Тепер він щиро дякує Лесику за добру науку і вірну дружбу. Він ще здалека, коли бачить його, усміхається і високо піднімає шапку.

Так, це вже інша буква, буква «ий» утворюється.

Буква «и» – пані безіменна. Любить шити, мити, прибирати.

Букви «Л», «Я»

Жив собі хлопчик Ясьо. Носик у нього кирпатий, характер задерикуватий. Трішки хвастун, трішки брехун, а ще трішки задавака. Ось який він.

Звичайно, у компанії таких не люблять. Бо хто хоче слухати брехню, нісенітниці та ще й постійну хвальбу – «я», «я»...

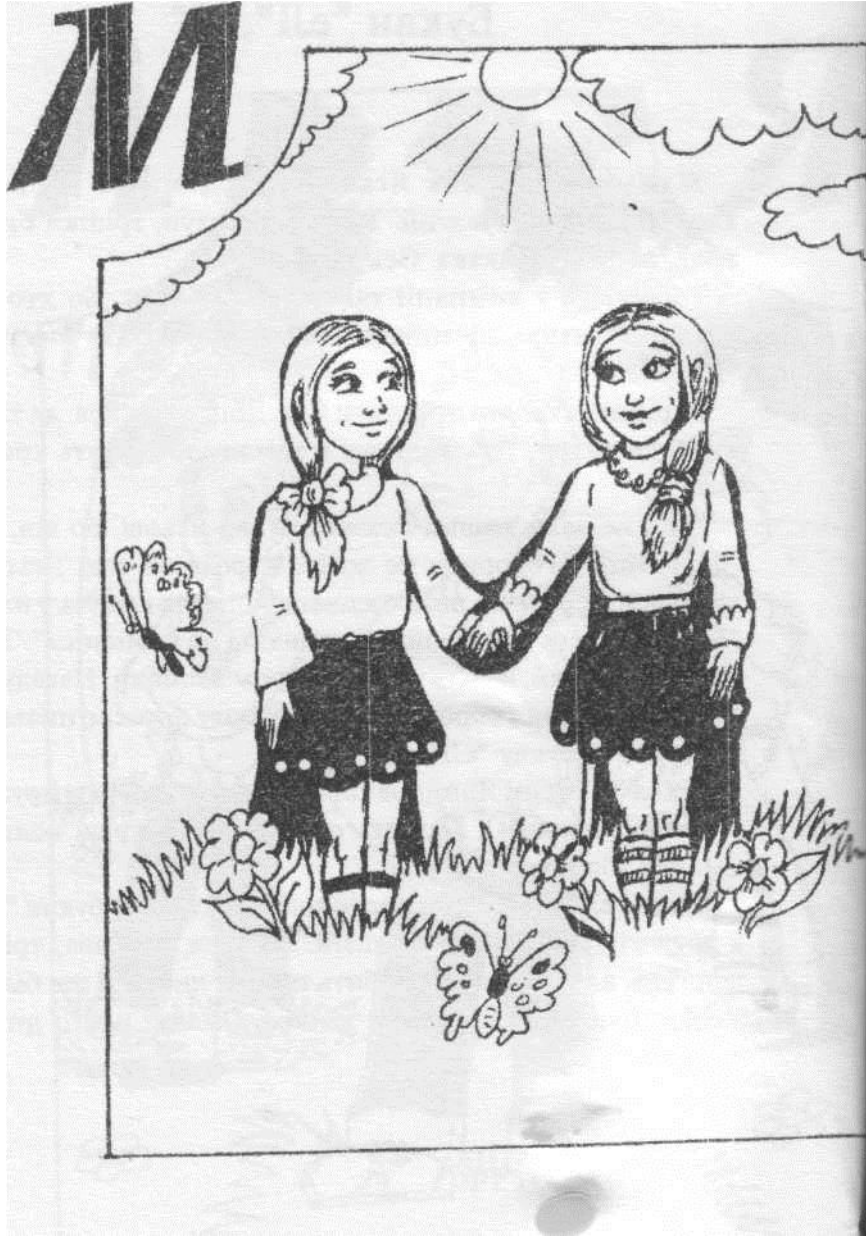
Вирішили хлопці провчити Яся. Договорилися: як тільки він буде казати «Я», вони всі в один голос будуть кричати «ми».

Так і не дали хлопці сказати слово Ясеві, бо він, крім «я», нічого і говорити не хотів. І зрозумів тоді Ясьо, що хвальбою і брехнею не проживеш. А ще, як кажуть у народі, «Брехнею весь світ пройдеши, та назад не вернешся». Тепер Ясьо скромний, навіть трішки сором'язливий. Нагадує він букву «Я», а коли соромиться, то голову опускає низенько, утворюючи букву «еЛ».

Буква «Я» – пані Ярина закінчує алфавітний ряд, дружить лише з буквою,, Ю. Любить одягатися у яскраві кольори. Смакує яблуками.

Буква «еЛ» – пані Деся часто ходить у гості до букви «еМ», дружить із всіма голосними. Дагідна, даскава, трішки дайлива, але дюбляча. Дюбить писати дисти, а ще більше їх отримувати. І зовсім не дінива. Смакує часто димончиками.

Буква «М»

Зося і Тося – сестрички-близнючки, на ріст невеличкі, волосся біленьке, щічки рум'яненькі, губи пухкенькі, лише очі різні. У Зосі – карі, а у Тосі – блакитні. Інколи їх так і називали: кароока Зося і синьоока Тося. Мама з татом пестили їх, голубили, мріяли, що виростуть з них справжні красуні.

Росли сестрички, розуму набиралися, у школі гарно вчилися, всюди зразковими були. А вдома – ото біда: ніяк помиритися обидві не можуть. Що сварки, що галасу!

Зося малює, хоче витерти гумкою, а Тося уже верещить: «Не смій брати, це моя гумка!». Тося книжку візьме читати, а Зося і собі не вгамовується: «Це моя книжка, бери свою!». Зося увімкне телевізор, а Тося уже: «Не хочу дивитись мультфільм!». І так весь час.

А була у них сусідка Леся. Завжди спокійна і врівноважена, вона не могла слухати, як вони одна одну прозивають. Одного разу вона спитала: «Зосю, чому ти прозиваєш Тосю? Невже ти хочеш, щоб тебе називали пані Ображальська? А ти, Тосю, чому постійно сердишся? Якщо будеш так робити, то прозвуть тебе пані Сердючка?».

Задумалися дівчата і вирішили помиритися, але образливі слова якось вже самі із рота вилітали.

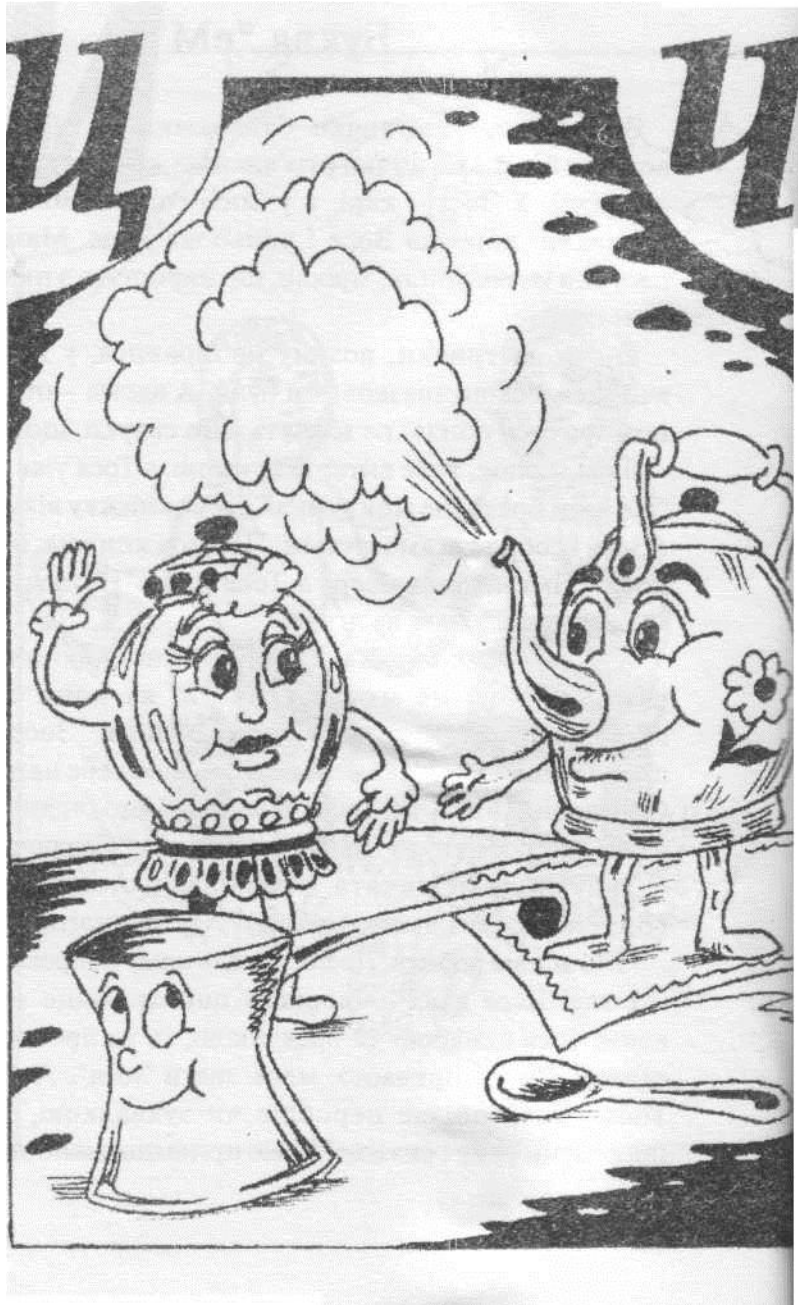
– Що ж нам робити, Лесю, порадь нам, – попрохали дівчата.

І тоді Леся дала їм корисну пораду: якщо тебе, Зосю, назве Тося скнарою чи брехункою, то ти простягни руку і скажи: «Дуже приємно, мене звати Зося». А якщо тебе, Тосю, Зося обізва неробою чи зухвалкою, то ти теж простягни руку і скажи: «Дуже приємно, мене звати Тося».

Помирилися дівчата, перестали обзиватися. Тепер ніколи не розлучаються, завжди разом ходять, утворюючи букву «еМ».

Буква «еМ» – пані Мар'яна. Вона мрійлива, любить ходити за покупками, любить малювати, ходити в музеї. Улюблена їжа – салат з моркви. А ще їй подобається ласувати малиною, морозивом. Займається спортом, загартовує своє тіло. Тому друзі називають її моржем.

Букви «Че», «Це»

На кухні пані Варвари жив собі Чайник-Неохайник. Чому Неохайник – ви здогадуєтесь? Звичайно, тому що він зовсім за собою не стежив: ні вранці, ні ввечері не чистив зуби, у ванні не купався і хусточку для свого носика- курносика ніколи не прав, а то й зовсім її не мав.

Поряд з ним жили біленька Цукорниця і різнобарвна Кавоварка. Ці панночки були справжніми чистюлями. А ще вони були дуже

ввічливі: зранку віталися, дарували одна одній комплімент і гарну усмішку, щоб настрої гарний не покидав їх до вечора, розпитували одна одну, як спалося, що турбує.

Соромно було їм за такого товариша. Вони часто робили йому зауваження, та на Чайника нашого це зовсім не впливало. Тоді вирішили вони його повчати: чистота – запорука здоров'я. Адже з чистими людьми завжди приємно спілкуватися, тільки до охайних людей ходять в гості, тільки з чистими хочуть дружити.

І диво – почав Чайник придивлятися до своїх подруг на кухні, і тепер називається Чайник-Охайник, адже завжди боки у нього блищать, носик став симпатичніший, бо чистенька хусточка завжди поряд. А коли добре придивитися, то дуже він уже нагадує нам букву «Че».

А коли подружки з нього кепкують, то він сідає і важко сопить своїм кирпатим носиком, випускаючи велику білувату хмару. Тоді його носик опускається, опускається, і вже тоді нагадує він іншу букву – букву «Це».

Буква «Це» – справжня цяця, завжди акуратна. Любить смакувати цукерками, цитрусовими. Боїться цибулі, тому плаче, коли її чистять.

Буква «Че» чепурна, любить розчісувати своє пишне волосся. Полюбляє чіпси і страви з часником. Ходить у червоних чобітках, прицокуючи «чок» та «цок», «чок» та «чок».

Букви «Пе», «еН»

У красивому парку-скверику жила собі весела Гойдалка. О, скільки дітей перегойдала вона, підспівуючи їм свої улюблені пісеньки та поскрипуючи своїми тоненькими рученятами. А як любила вона дитячий сміх, гамір! Скільки віршиків та загадок вона наслухалася! А одна дівчинка присвятила їй свого віршика. Яка це радість для нашої Гойдалки! Вона просила маленьку поетесу ще і ще раз прочитати його, щоб вона вивчила напам'ять:

Гой-да-да,
Ой-ля-ля
Світ і звідси й звідтіля,
все перевертається,
у одне зливається:
поле, ліс, і луг, і гори,

Рідна хата й синє море.
Гойда-да, гой-да-да
Наша гойда-гойдалка,
Всіх вона перегойдає,
Усім пісню заспіває,
Якщо, навіть, щось болить –
Все рожевим стане вмить.

Отак жила б вона ще довго, радувала б вона діточок, у цей двір не приїхав хлопець-розбишака. Ой лишенько! Усе ламає він, все трощить, усе перевертає. Не вберегли діти і нашу гойдалку: швидко поламав він їй залізні рученята, залишився лише один каркас, що так нагадує нам букву... Підкажіть, яку. Так, букву «Пе».

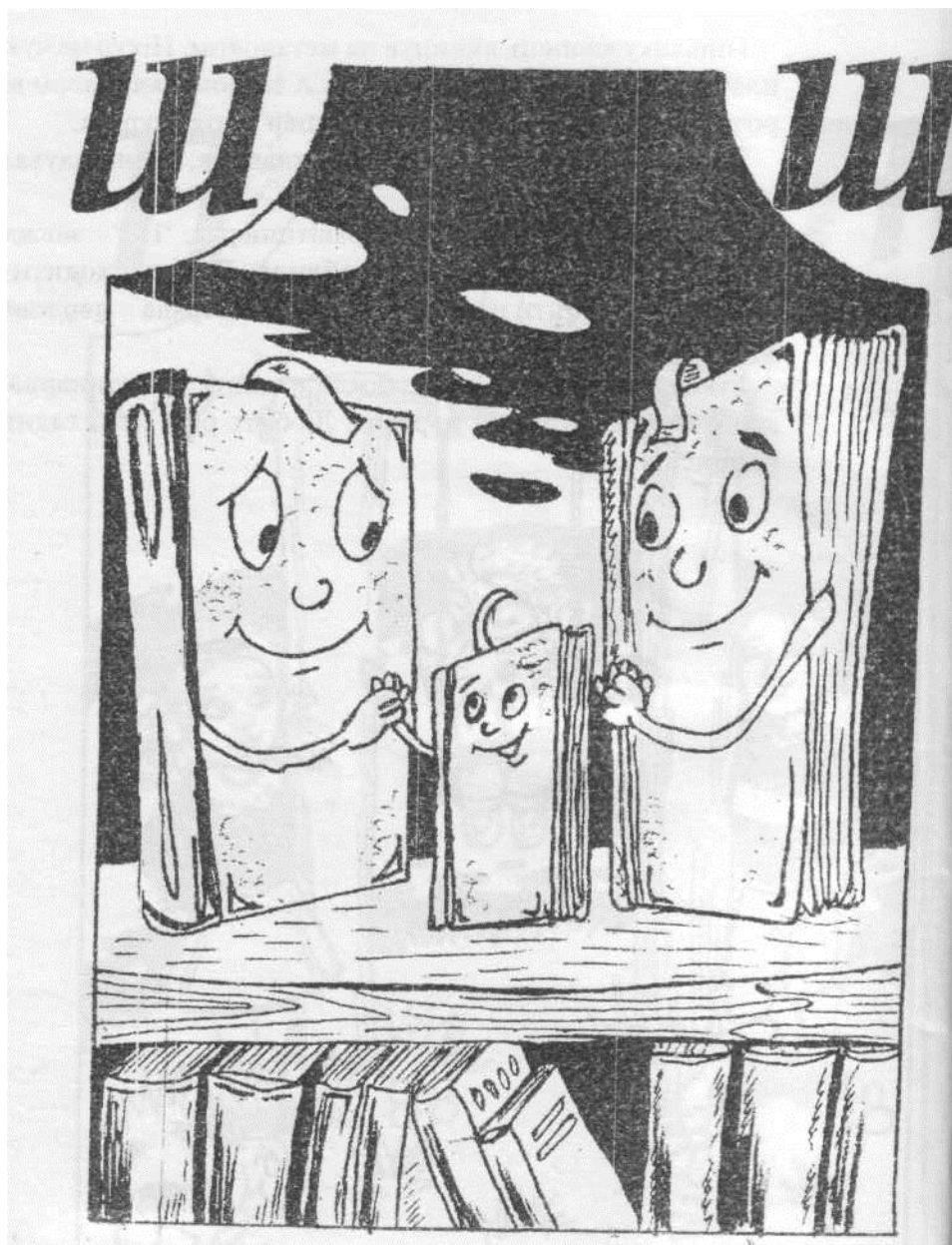
Гойдалку хлопець викинув на металобрухт. Ніхто не чув її плачу. Вона гордо перенесла біль. А згодом з каркасом він розправився. Замість гойдалки тепер стояв турник:

Згодом з турника зробилась перекладина, що нагадувала нам букву «еН».

Букви «Пе» і «еН» стали в алфавітний ряд. «Пе» – завжди правильна, простенька, приваблива. Любить ходити в перукарню, робити педикюр. Улюблена страва – перлова і пшоняна каші.

Буква «еН» – пані Надія завжди надійна, неординарна у своїх діях, але трішки нервова. Любить біля хати садити нарциси.

Букви «Ш», «Щ»

Маруся – маленька семирічна дівчинка. Вона дуже любить читати книжки, адже букви знає з трьох років. Тому і склади навчилася утворювати, слова...

А зовсім недавно мама купила їй ще дві книжечки. Швиденько прочитавши їх, дівчинка поклала їх на порожню полицку. Книжечки ці були незвичайні: уночі, коли всі спали, вони між собою розмовляли. Одна одній розказувала цікаві оповідання, казки, байки. І все було б добре, якби одну книгу не охопила заздрість. Подруга більше казок знає, краще розказувати вміє, а вірші, напам'ять читає.

І почалися образи, бійки. І ніхто не знає, до яких пір тривали б такі сварки, якби Марусі не подарували ще одну цікаву книжечку, маленьку, проте розумненьку.

Поживши кілька днів з подругами, вона зразу зрозуміла, хто є хто. І почала вона повчати забіяку книжку, що заздрість – то великий гріх. У житті ніколи не потрібно заздрити.

Такі повчання дуже сподобались поличці, на якій лежали книжки. Вона сказала: «Я дозволяю тобі, мудра книжечко, стати посередині».

І досі лежать ці книжечки, утворивши букву Ша». Якщо дівчинка покладе біля книжки закладку, то утвориться буква Ща». Ця пані полюбляє грати в шахи, складати шаради, танцювати шейки. У своєму житті використовує кожен шанс.

Буква «Ща» – щаслива, адже утворює два звуки: «ш» і «ч».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ващенко О. М. Оздоровче виховання молодших школярів у взаємодії вчителів та школи (1 – 4): метод. посібник / О. М. Ващенко, К. І. Волинець, Т. В. Кравченко. – Харків : Ранок, 2015. – 96 с.
2. Ващенко О., Організація здоров'язберігаючої діяльності початкової школи / О.Ващенко, С.Свириденко // Початкова освіта. – 2005. – № 46. – С. 2-4.
3. Дудник Н. Сучасні технології дошкільного виховання : навч.-метод. посібн. / Н. Дудник. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2013. – 208 с.
4. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н. П. Наволокова. – Харків : Вид. група «Основа», 2009. – 176 с.
5. Киричук О. Принцип розбудови інноваційної педагогічної системи освітнього закладу // Рідна школа. – 2000. – № 10. – С. 3 – 4.
6. Луцик Д. Педагогічні технології у початковій школі : навчальний посібник. / Д. Луцик, Л. Стахів. – Дрогобич : Реакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2011. – 294 с.
7. Педагогічні технології: Теорія та практика: навч.-метод. посіб. / За ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : АСМІ, 2006. – 230 с.
8. Пехота О.М. Особистісно орієнтована освіта і технології / О. М. Пехота. – Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, корективи. – К., 2000. – 370 с.
9. Поліщук О. В. Педагогічні технології супроводження процесу фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч.-метод. посіб. / Уманський держ. педагогічний ун-т ім. Павла Тичини. Інститут дошкільної та початкової освіти. – Умань : Софія, 2008. – 144 с.
10. Рубан Н. «Здоров'ятворчі та здоров'язбережувальні технології» / Н.Рубан // Палітра педагога, 2010. – № 2. – С. 24 – 25.
11. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи / О.Я.Савченко. – К. : Генеза, 1999. – 366 с.
12. Успенська В. Впровадження здоров'язберігальних технологій у загальноосвітньому навчальному закладі / В.Успенська // Рідна школа. – 2009. – № 4. – С. 44 48.
13. Химинець В. Інновації в початковій школі / В Химинець, М. Кірик. – Тернопіль : Мандрівець, 2009. – 312 с.
14. Чепіль М. Педагогічні технології : навчальний посібник / М. Чепіль, Н. Дудник. – Дрогобич, 2009. – 244 с.
15. Впровадження інноваційних технологій в дитячому садку // Режим доступу: <https://www.pedrada.com.ua/article/1614-z-chogo-pochati-vprovadjennya-innovatsynih-tehnology-u-dityachomu-sadku>
16. Використання інноваційних педагогічних технологій у роботі з дошкільниками // Ресурси Інтернету: <https://vseosvita.ua/library/vikoristanna-innovacijnih-pedagogicnih-tehnologij-v-sistemi-roboti-z-doskilnikami-112843.html>
17. Інноваційна діяльність // Режим доступу: <http://www.garmoniya.mk.ua/innovaciyna-diyalnist.html>

Навчальне видання

Лілія Стахів, Олександра Шаран, Сузанна Волошин

ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ:

МЕТОДИКА СКЛАДАННЯ ДИДАКТИЧНИХ КАЗОК

Навчально-методичний посібник

**Редакційно-видавничий відділ
Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка**

Головний редактор
Ірина Невмержицька

Технічний редактор
Наталя Кізима

Коректор
Ірина Намачинська

Здано до набору 14.07.2020 р. Підписано до друку 27.07.2020 р.
Формат 60x90/16. Папір офсетний. Гарнітура Times. Наклад 50 прим.
Ум. друк. арк. 3, 37. Зам. 20.

Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. (Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 5140 від 01.07.2016 р.) 82100, Дрогобич, вул. І. Франка, 24, к. 42.